

Bruxelles, den 11.6.2019
COM(2019) 266 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Efterfølgende evaluering af de europæiske kulturhovedstæder i 2017 (Pafos og Aarhus)

{SWD(2019) 203 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Efterfølgende evaluering af de europæiske kulturhovedstæder i 2017 (Pafos og Aarhus)

1. INDLEDNING

Denne rapport forelægges i henhold til artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1622/2006/EF af 24. oktober 2006 om en fællesskabsaktion vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad 2007-2019¹, hvori det bestemmes, at Kommissionen hvert år skal sørge for udarbejdelse af en ekstern og uafhængig evalueringsrapport om resultaterne af det foregående års aktion vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad² og forelægge en rapport om denne evaluering for de relevante EU-institutioner og -organer.

Der redegøres nærmere for konklusionerne og metoden for den efterfølgende evaluering i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

2. BAGGRUND FOR AKTIONEN

2.1. EU-aktionen vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad (ECOC)

Efter iværksættelsen af "Europas Kulturby" på mellemstatsligt niveau i 1985³ udviklede arrangementet sig til en fuldgyldig EU-aktion i 1999⁴. Den er i øjeblikket reguleret ved afgørelse nr. 445/2014/EU⁵, men de byer, der blev udpeget som europæiske kulturhovedstæder for årene frem til 2019, er reguleret ved afgørelse nr. 1622/2006/EF.

Formålet med ECOC-aktionen er at fremhæve de europæiske kulturers rigdom og mangfoldighed samt deres fællestræk og derved medvirke til at give EU-borgerne større kendskab til hinanden. Aktionen skal også fremme byernes langsigtede kulturelle udvikling i bred forstand, hvilket har socioøkonomiske virkninger og styrker samarbejdet mellem kulturformidlere, kunstnere og byer i Europa og lokale (og udenlandske) borgeres involvering og deltagelse i kulturlivet.

2.2. Udvalgelse og overvågning af de europæiske kulturhovedstæder i 2017

I overensstemmelse med afgørelse nr. 1622/2006/EF blev Cypern og Danmark tildelt værtskabet for kulturhovedstæderne i 2017.

Udvælgelsesprocessen i to trin (udarbejdelse af en liste over kandidatbyer og endelig henstilling) blev gennemført sideløbende af myndighederne i disse to medlemsstater (dvs. af deres respektive kulturministerier). En jury med 13 medlemmer — hvoraf seks er udpeget af den pågældende medlemsstat og de øvrige syv af EU-institutionerne og -organerne — vurderede buddene fra kandidatbyerne ud fra de mål og kriterier, der er fastlagt i afgørelse nr. 1622/2006/EF. Tre byer i Cypern og to Danmark deltog i konkurrencen. Den foreløbige og

¹ EUT L 304 af 3.11.2006, s. 1.

² Evalueringsrapporten i sin helhed kan findes på: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc-2017-evaluation-en.pdf>.

³ Resolution vedtaget af kulturministrene, forsamlet i Rådet, den 13. juni 1985 vedrørende det årlige arrangement "Europas kulturby" (85/C 153/02).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1419/1999/EF af 25. maj 1999 om en fællesskabsaktion vedrørende "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2005-2019 (EFT L 166 af 1.7.1999, s.1). Denne afgørelse blev ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 649/2005/EF (EUT L 117 af 4.5.2005).

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 445/2014/EU af 16. april 2014 om en EU-aktion vedrørende "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2020-2033 (EUT L 132 af 3.5.2014).

den endelige udvælgelsesrunde fandt sted henholdsvis i 2011 og 2012, hvorefter juryen anbefalede at tildele Pafos og Aarhus titlen som kulturhovedstad i 2017⁶. I maj 2013 udpegede EU's ministerråd formelt de to byer⁷.

Begge byer blev efterfølgende underlagt overvågningsordninger. Fremskridtene i byernes forberedelser blev således overvåget, og der blev ydet rådgivning af en jury, som bestod af de syv uafhængige eksperter, der var udpeget af EU-institutionerne og -organerne. Juryen kontrollerede også, at byerne fulgte det program og overholdt de forpligtelser, som de var blevet udvalgt på grundlag af. Repræsentanterne for Pafos og Aarhus deltog i to formelle overvågningsmøder indkaldt af Kommissionen i efteråret 2014 og foråret 2016. Da overvågningsprocessen var afsluttet, afgav juryen en positiv henstilling til Kommissionen om at tildele hver af de to byer Melina Mercouri-prisen på 1,5 mio. EUR. Pengeprisen, som finansieres under programmet "Et Kreativt Europa"⁸, blev udbetalt til de to kulturhovedstæder i efteråret 2016.

2.3. Temaer og fokus i de to kulturhovedstæder i 2017

Pafos i det vestlige Cypern har en historie, der går helt tilbage til den yngre stenalder. Byen — og øen som helhed — er beliggende ved skæringspunktet i det østlige Middelhavsområde, hvilket gør området til en multikulturel smeltedigel. Med et indbyggertal på kun 35 000 er Pafos blandt de mindste kulturhovedstæder nogen sinde. Den centrale idé i Pafos 2017-programmet byggede på oldtidens tradition for at udvikle kulturen i de åbne rum. Den åbne kulturfabrik ("Open Culture Factory") — et koncept, der figurerer fremtrædende i budet og udgjorde en vigtig del af det kulturelle program — lovede at rejse rundt til alle områder og lokalsamfund i Pafos, fremvise aktiviteterne i Pafos 2017-programmet og skabe et fælles rum til kommunikation og samarbejde for alle. Denne centrale idé handlede ikke kun om åbne rum, men også om åbenhed i form af tolerance, accept samt tilskyndelse til og integration af forskellige kulturer, idéer og overbevisninger.

Formålet med kulturhovedstadsåret i Pafos kommer til udtryk i dets motto "Linking Continents — Bridging Cultures". Mottoet formidler behovet for sammenkobling og brobygning mellem Pafos' indbyggere, såvel fastboende som besøgende og indvandrere. Det blev også betonet, hvor vigtigt det er at sammenkoble de udsprede kommunedele og omdanne hele provinsen Pafos til et fælles rum, der deles af alle dens borgere, både bogstaveligt og billedligt. Endelig understregede mottoet behovet for at bygge bro mellem den græsk-cypriotiske og den tyrkisk-cypriotiske befolkningsgruppe ved hjælp af forskellige projekter.

Aarhus blev grundlagt i det 8. århundrede som en befæstet vikingebosættelse ved en naturhavn ved åens munding. I de seneste ti år er Aarhus vokset betydeligt. Befolkningstallet er steget med over 15 000 til nu 335 000 indbyggere, og der er blevet skabt 20 000 nye job, hovedsagelig inden for videns-, service- og innovationsbrancherne. Den er også den største by i Region Midtjylland, som er en af fem regioner, der blev oprettet i 2007. Aarhus' ECOC-ansøgning blev til som led i en større byudviklingsplan, der fokuserede på byggeri og infrastruktur langs havnefronten, herunder "Dokk1" — et nyt offentligt bibliotek og kulturcenter med installationskunst. Ansøgningen tog også sigte på at fremme en mere sammenhængende forvaltning inden for Region Midtjylland, som består af 19 kommuner.

⁶ Alle juryens rapporter omkring foreløbig udvælgelse, endelig udvælgelse og overvågning findes på følgende hjemmeside: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

⁷ Rådets afgørelse nr. 2013/286/EU af 17. maj 2013 om udpegelse af Den Europæiske Kulturhovedstad 2017 i Danmark og Cypern og Den Europæiske Kulturhovedstad 2018 i Malta (EUT L 162 af 14.6.2013).

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1295/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af programmet "Et Kreativt Europa" (2014-2020) og om ophævelse af afgørelse nr. 1718/2006/EF, nr. 1855/2006/EF og nr. 1041/2009/EF (EUT L 347 af 20.12.2013).

Aarhus 2017 præsenterede sig selv med budskabet "Let's Rethink". Det overordnede mål var at afstedkomme en mentalitetsforandring i Aarhus, i Region Midtjylland og i Europa gennem kulturoplevelser og at fremhæve de tre grundværdier bæredygtighed, mangfoldighed og demokrati, som er centrale for EU-projektet. Kulturprogrammet var bygget op omkring de fire årstider, som hver blev åbnet med et større udendørs arrangement kaldet "MEGA Event". Hver årstid bød desuden på tre "FULDMÅNE Events", som var mindre end "MEGA Events". Ud over disse arrangementer indeholdt programmet over 350 projekter, konferencer og festivaler knyttet til kunst og kultur.

3. EVALUERING

3.1. Evalueringskriterier

I evalueringen undersøges gennemførelsen og opfyldelsen af de to ECOC-programmer i 2017 igennem hele deres livscyklus – lige fra indledningsfasen frem til overvejelserne om bæredygtighed og det blivende aftryk.

Navnlig vurderes relevansen, effektiviteten og virkningsfuldheden af de to kulturhovedstæder i 2017. Den undersøger også ECOC-aktionens EU-merværdi og dens sammenhæng med og komplementaritet⁹ i forhold til andre EU-initiativer. Endelig drages der konklusioner ud fra de to erfaringer.

3.2. Metode og begrænsninger ved den valgte fremgangsmåde

Evalueringen og dens metode blev udformet til at kunne leve op til kravene i afgørelse nr. 1622/2006/EF og bidrage til at udvikle en dybere forståelse af ECOC-aktionens resultater og virkning. Den er især en vigtig mulighed for at kaste et kritisk tilbageblik på det foregående år for at belyse erfaringer og anbefalinger med det formål at justere den aktuelle viden og indsigt i lyset af værtsbyernes nye erfaringer.

Som i de tidligere evalueringer er den interventionslogik, som evalueringsekspertene har anvendt, baseret på hierarkisk inddelte mål, jf. afgørelse nr. 1622/2006/EF.

Denne evaluering er desuden baseret på samme tilgang til indsamling og analyse af dokumentation som de tidligere evalueringer af ECOC-aktionen¹⁰, således at resultaterne kan sammenlignes.

Evalueringen var baseret på to typer data og kilder:

- Primærdataene omfattede data, der enten var blevet indsamlet under feltarbejdet eller tilvejebragt af hver ECOC, f.eks. via interview og onlinespørgeskemaer og -undersøgelser. Interviewene havde navnlig til formål at tilvejebringe mange forskellige perspektiver på hver ECOC, herunder fra ledelsesgrupper, beslutningstagere på lokalt og nationalt plan, kulturelle hovedaktører, en række samarbejdspartnere, der var involveret i gennemførelsen af programmet, og en række organisationer, der enten ledte eller deltog i de konkrete projekter. I modsætning til tidligere evalueringer af ECOC-aktioner omfattede denne evaluering også en offentlig høring, som udgjorde en åben, inklusiv og lettilgængelig kanal, ad hvilken mennesker og organisationer kunne bidrage med deres tanker og holdninger til ECOC-evalueringen.
- De sekundære datakilder omfattede EU-dokumenter, oprindelige bud og ansøgninger, interne rapporter knyttet til ansøgningsprocessen, overvågnings- og

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1622/2006/EF.

¹⁰ Se tidligere evalueringsrapporter her: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

evalueringsrapporter, undersøgelser og rapporter udarbejdet eller bestilt af ECOC, programmer om arrangementer, reklamemateriale og websteder, statistiske data om kultur og turisme og kvantitative data fra ECOC om finansiering, aktiviteter, output og resultater.

Som det var tilfældet med alle tidligere efterfølgende ECOC-evalueringer, mener Kommissionen stadig, at den anvendte metode er hensigtsmæssig med henblik på at forelægge en rapport, der giver et rimeligt solidt grundlag for at drage velfunderede konklusioner angående resultaterne af ECOC.

Men, som det blev påpeget allerede i sidste års rapport, har det en begrænsende virkning, at der ikke foreligger baselinedata, som kan indgå i en komparativ undersøgelse af byen inden tildeling af titlen, inden det år, hvor titlen skal bæres, og efter gennemførelsen af ECOC-året. Disse data er af afgørende betydning for at opnå en afbalanceret vurdering af ECOC-aktionens reelle indvirkning på en værtsby baseret på et velunderbygget og omfattende datagrundlag.

Budgettet til evalueringsarbejdet (ca. 75 000 EUR pr. år), som står i forhold til den beskedne direkte EU-finansiering til hver af ECOC-værtsbyerne (en Melina Mercouri-pris på 1,5 mio. EUR), umuliggør imidlertid en forudgående evaluering af baselinescenariet og en efterfølgende evaluering af situationen. En yderligere konsekvens af det beskedne budget er, at indsamlingen af primærdata ofte er mere kvalitativ end kvantitativ. Selv om kvalitative data stadig har stor betydning for evalueringen, indebærer datakildernes ringe diversitet en lavere pålidelighed, f.eks. ved dokumentation af ECOC's objektive resultater og virkninger i retning af øget deltagelse i kulturlivet.

Hertil kommer, at den offentlige høring, der blev afprøvet som høringsredskab til en efterfølgende evaluering af en ECOC-aktion for første gang, gav et relativt begrænset sæt resultater, idet der kun indkom i alt 76 besvarelser. Dette er måske forståeligt, idet respondenterne for at kunne gennemføre hele undersøgelsen skulle kende til (og helst have deltaget i) værtsbyernes ECOC-aktiviteter.

Rapportens konklusioner er således i højere grad underbygget af omfattende kvalitative data (synspunkter og udtalelser fra forskellige typer interessenter) end af omfattende kvantitative datasæt.

Kommissionen er udmærket klar over og anerkender disse begrænsninger, hvilket allerede blev påpeget i det arbejdsdokument, som ledsagede forslaget til afgørelse om en EU-aktion vedrørende "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2020-2033¹¹, og i Kommissionens tidligere rapporter om efterfølgende evalueringer af ECOC.

På baggrund af disse vanskeligheder skal de udpegede værtsbyer i henhold til Kommissionens forslag og den afgørelse, som Europa-Parlamentet og Rådet endte med at vedtage¹², selv være hovedaktører i evalueringsprocessen, da de er de største støtteydere og -modtagere og bedre er i stand til at indsamle baselinedata og primærdata om effekten af ECOC-aktionen.

Denne nye forpligtelse, der påhviler ECOC-værtsbyerne — i stedet for Kommissionen — til at foretage en efterfølgende evaluering af deres år som kulturhovedstad, vil dog først finde anvendelse fra 2020. For så vidt angår ECOC-aktionen i 2018 og 2019, vil Kommissionen fortsat foretage sin egen evaluering med de ovenfor anførte begrænsninger. Derudover vil

¹¹ Se SWD(2012) 226 final, punkt 2.4.4.

¹² Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 445/2014/EU, se fodnote nr. 5.

Kommissionen på et senere tidspunkt foretage en samlet evaluering af flere års ECOC-aktioner, hvorved de langsigtede virkninger kan måles, jf. afgørelse nr. 445/2014/EU.

Ligeledes skal det påpeges, at både Pafos og Aarhus havde bestilt lokale forskningsaktiviteter — af henholdsvis Neapolis University Pafos og Aarhus Universitet — for at forbedre deres forståelse af ECOC-aktionens indvirkning, og at resultaterne heraf så vidt muligt er blevet indarbejdet i Kommissionens evaluering.

Kommissionen konkluderer, at der på trods af manglende kvantitative data og anden uafhængig dokumentation er et tilstrækkelig solidt grundlag for evalueringen, og er enig i de samlede vurderinger og konklusioner, der anses for at give et overvejende sandfærdigt og velunderbygget billede af ECOC-aktionen i 2017.

4. HOVEDKONKLUSIONER

4.1. Relevansen af ECOC-aktionen og ECOC i 2017

De to værtsbyer har ifølge evalueringen udarbejdet og gennemført kulturprogrammer, som var i overensstemmelse med og relevante for artikel 167 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, for så vidt angår Unionens bidrag til "at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig". Værtskabet for ECOC bidrog også til den økonomiske og sociale udvikling i de to byer, hvilket er i overensstemmelse med målene i afgørelse nr. 1622/2006/EF.

Det konkluderes i evalueringen, at selv om Pafos' program havde et mere snævert anvendelsesområde end de fleste andre ECOC-programmer (hovedsagelig på grund af byens ringe størrelse), lykkedes det byen at fremhæve sin kulturarv i en europæisk sammenhæng, sammenkoblingen mellem folk i og uden for byen (eller behovet herfor) samt behovet for tværkulturel dialog. Desuden har såvel lokale beboere som udlændinge fået lejlighed til at lære mere om cypriotisk kultur og få indblik i andre kulturer og traditioner.

Aarhus fremkom med et program med ambitiøse langsigtede mål, der fremhævede Europas kulturelle mangfoldighed og indgik sammenhængende i byens bredere udviklingsstrategi. Programmet havde fokus på at styrke kendskabet til byen og øge dens synlighed, tiltrække indenlandske og udenlandske turister, forbedre byens kulturelle infrastruktur, tiltrække et større publikum og fremme borgernes proaktive deltagelse i kulturelle aktiviteter. Programmet havde også en klar regional dimension inden for rammerne af den nyoprettede Region Midtjylland.

4.2. Effektivitet

Den foreliggende dokumentation tyder på, at ECOC generelt fortsat er en effektiv EU-aktion, som på EU-plan giver et godt afkast af en forholdsvis beskeden EU-investering. Selve tildelingen af titlen har nemlig en betydelig løftestangseffekt på den finansiering, som værtsbyerne afsætter til udformningen og gennemførelsen af ECOC-kulturprogrammet, og den genererer en betydelig interesse og finansiering fra en bred vifte af interessenter, heriblandt regionale og nationale myndigheder og private bidragsydere. Derudover er den absolutte værdi af Melina Mercouri-prisen, som er det eneste direkte pengebidrag, som værtsbyerne modtager fra EU, beskeden (1,5 mio. EUR pr. ECOC) i forhold til de samlede omkostninger for en ECOC-aktion. Driftsudgifterne for ECOC-aktionen i 2017 lå på ca. 66,7 mio. EUR for Aarhus og 8,5 mio. EUR for Pafos.

På byniveau indførte både Pafos og Aarhus en række stærke og vellykkede gennemførelses- og forvaltningsmekanismer, og begge byer brugte primært nationale, regionale og lokale midler, men også i mindre udstrækning EU-midler til at gennemføre kulturelle programmer af høj kunstnerisk kvalitet svarende til deres sædvanlige årlige kulturaktiviteter.

Ikke desto mindre viser evalueringen også, at ECOC-værtskabet fortsat er et ressourcerelevende foretagende, der indebærer et langsigtet engagement i de forberedende år, som kan være vanskeligt at opretholde. Eksempelvis har Pafos haft en væsentlig budgetnedskæring på over 60 % i forhold til det oprindelige bud, hvilket skyldtes, at det oprindelige tilbud var for ambitiøst, og en finansiell krise, som lagde hårdt pres på de offentlige budgetsektorer på alle geografiske niveauer.

4.3. Virkningsfuldhed

Begge ECOC-byer har opfyldt de opstillede kortsigtede mål i deres ansøgninger, navnlig gennemførelsen af omfattende og innovative kulturprogrammer med en europæisk dimension og med en høj grad af borgerdeltagelse. Pafos' resultater i forhold til de opstillede mål blev imidlertid begrænset af den store budgetnedskæring i forhold til, hvad der var foreslået i ansøgningen. Selv om de to byer havde vidt forskellige visioner, programmer og gennemførelsesmetoder, gjorde de begge to effektiv brug af ECOC til at udforske og formulere temaer af lokal interesse med europæisk genklang.

Begge ECOC-aktioner styrkede det kulturelle tilbuds rækkevidde, mangfoldighed og europæiske dimension i de respektive byer i løbet af 2017 og præsenterede kulturprogrammer, som var mere omfangsrige, forskelligartede, innovative og internationale i forhold til tidligere års kulturelle baseline. Der blev f.eks. gennemført 442 centrale projekter i Aarhus og 168 i Pafos, hvoraf de fleste var større end de to byers sædvanlige årlige kulturudbud. Derudover bidrog 1 200 internationale kunstnere til Aarhus' program, og 79 % af byens projekter havde en international partner og/eller en kulturel udveksling i Europa, mens 29 % af projekterne i Pafos var internationale produktioner, og yderligere 11 % var et samarbejde mellem cypriotiske og internationale kunstnere. Begge ECOC-aktioner øgede adgangen til og deltagelsen i kulturlivet i 2017, selv om Aarhus med et samlet besøgstal på 3,3 millioner havde større dokumentation herfor end Pafos. Begge ECOC-aktioner har bidraget til at styrke den kulturelle kapacitet i de lokale kulturelle og kreative sektorer og disses forbindelser med andre sektorer. Som eksempel kan nævnes, at Aarhus 2017 medførte øget sponsorering af kulturen og bragte økonomiske fordele til de kulturelle og kreative sektorer. Pafos 2017 styrkede publikumsudviklingen, fungerede som katalysator for investeringer i kulturel infrastruktur og udviklede lokale kulturformidlers færdigheder og kapacitet. ECOC-aktionen i Aarhus profilerede byen internationalt gennem kultur, mens ECOC-aktionen i Pafos gav byens kulturliv et mere internationalt publikum.

Endelig konkluderes det i evalueringen, at de to ECOC-aktioner i 2017 har et meget forskelligt potentiale med hensyn til at sikre bæredygtigheden af deres aktiviteter og forbedre kulturforvaltningen. For Aarhus' vedkommende frembragte ECOC-projektet potentiale for langsigtede virkninger gennem de færdigheder og den erfaring, som de kulturelle aktører har erhvervet, inddragelse af borgerne, et øget publikum og større international profil. Pafos vil også høste nogle langsigtede fordele, men der er kun gjort ganske lidt for at sikre, at disse fordele maksimeres.

4.4. Sammenhæng

ECOC-aktionen er relevant og supplerer en række EU-politikker og -programmer, der ikke kun har indflydelse på de kulturelle aktører, men også på beskæftigelsen (f.eks. i kraft af sin indvirkning på kapacitetsopbygning) eller turisme (f.eks. steg antallet af overnatninger i Aarhusområdet med 10,9 % i 2017).

ECOC-aktionen er også i overensstemmelse med og supplerer de europæiske struktur- og investeringsfonde (EFRU), afhængigt af konteksten for den enkelte værtsby, der er udpeget som kulturhovedstad. For Pafos' vedkommende blev EFRU i årene op til 2017 anvendt til at

medfinansiere de vigtigste investeringer i renovering af bymidten og centrale afviklingssteder, bl.a. et teater og en biograf.

4.5. EU-merværdi

Som allerede nævnt og illustreret ovenfor har ECOC-aktionen opnået en virkning, som ikke kunne være opnået gennem medlemsstaternes aktioner alene.

"Mærket" udgør i sig selv et centralt aspekt af ECOC-aktionens EU-merværdi, da det vækker stor interesse hos interessenterne, ikke blot fra byen, men også fra meget længere væk, og det giver rig mulighed for europæisk samarbejde gennem partnerskaber og udveksling af god praksis, f.eks. om opbygning af en solid forvaltning af gennemførelsen af ECOC-programmet, der styrker de lokale kulturorganisationers kapacitet eller tilskynder lokalbefolkningen til at komme med idéer til projekter.

5. KONKLUSIONER

På baggrund af rapporten konkluderer Kommissionen, at ECOC-aktionen fortsat er relevant på EU-plan og særdeles værdifuld for værtsbyerne, og at den skaber omfattende kulturprogrammer med positive resultater og virkninger, som imidlertid ikke fuldt ud kan vurderes i den nuværende evalueringsfase, da det er for tidligt efter gennemførelsen af ECOC-året. Den kan vurderes på et senere tidspunkt inden for rammerne af ovennævnte langsigtede evaluering.

Kommissionen konkluderer også, at de programmer, som de to værtsbyer i 2017 gennemførte, var i overensstemmelse med ECOC-aktionens målsætninger: De afspejlede den europæiske dimension, involverede lokalbefolkningen og interessenter og udvidede adgangen til og deltagelsen i kulturlivet i 2017, selv om dokumentationen herfor er tydeligere i Aarhus end i Pafos, hvilket i høj grad skyldes det begrænsede budget, som Pafos opererede på. De bidrog desuden til at styrke den kulturelle kapacitet i de lokale kulturelle og kreative sektorer og disses forbindelser med andre sektorer. ECOC-aktionen i Aarhus profilerede byen internationalt gennem kultur, og i begge værtsbyer gav ECOC-aktionen kulturlivet et mere internationalt publikum. For begge værtsbyer kan ECOC-året efterlade sig blivende aftryk (både fysisk og immaterielt), selv om der i Pafos ikke var nogen egentlig planlægning herfor, hvilket viser, at det blivende aftryk altid vil være en udfordring for mindre ECOC-værtsbyer.

Disse hovedkonklusioner bekræfter de konklusioner, der blev draget af ECOC-evalueringen i 2016 og af tidligere evalueringer, nemlig at ECOC-værtsbyerne gennemfører kulturprogrammer, der er mere omfattende og innovative end byernes sædvanlige årlige kulturudbud, med en stærk europæisk dimension og involvering af lokalbefolkningen og af udenlandske besøgende i overensstemmelse med traktatens og ECOC-aktionens målsætninger.

Vurderingen har bibragt et mindre antal forbedringspunkter, såsom behovet for at indføre institutionelle ordninger i tide, opbygge et stabilt og effektivt gennemførelseshold, der har bred politisk opbakning, sikre national opbakning og involvering, sikre den rette balance mellem kontrol og kunstnerisk uafhængighed, fastholde interessenterne på kulturområdets engagement, integrere europæisk samarbejde i kulturprogrammet og samtidig aktivt udbrede deltagelsen i kulturlivet og planlægge det blivende aftryk i en tidlig fase¹³.

Omfanget og længden af den årlige evaluering, som Kommissionen gennemfører i overensstemmelse med artikel 12 i afgørelse nr. 1622/2006/EF, giver ikke mulighed for at

¹³ Se kompendium om tidligere henstillinger: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ecoc-compendium-recommendations_en.pdf.

tage hensyn til de langsigtede virkninger af ECOC. Kommissionen er derfor indstillet på at tage denne virkning op til fornyet overvejelse i forbindelse med den evaluering, der er omhandlet i artikel 16 i afgørelse 2014/445/EU. I denne evaluering "lægges der vægt på at betragte alle de tidligere europæiske kulturhovedstæder i en europæisk sammenhæng, hvilket gør det muligt at sammenligne dem og drage nyttige erfaringer for de kommende europæiske kulturhovedstæder og for alle europæiske byer". På grundlag af resultaterne af den undersøgelse, der blev offentliggjort i december 2017 med titlen "European Capitals of Culture: Success Strategies and Long-Term Effects"¹⁴, kan der foretages en analyse af de langsigtede virkninger.

Derudover skal der gøres en større indsats for at bistå udpegede og fremtidige ECOC-værtsbyer i deres tilgang til evaluering, herunder anvendelse af big data. Med henblik herpå opdaterede Kommissionen i midten af 2018 sine retningslinjer for byernes egne evalueringer, som nu også dækker begrebet big data¹⁵. Desuden offentliggjorde Kommissionen i september 2018 et udbud med henblik på at oprette en ekspertpulje, yde kapacitetsopbygningstjenester og afholde peerlæringsaktiviteter til kommende arrangører af ECOC-værtsbyer. De planlagte uddannelsespakker, der fremgår af udbudsindkaldelsen, omfatter også overvågning og evaluering. Kontrahenten udvælges i første halvår af 2019.

Med hensyn til overvågningsordningerne påpeger Kommissionen, at den løbende drøfter med juryen, hvordan det bedst tilsikres, at fremtidige ECOC-værtsbyer indfrier de tilsagn, de har givet i deres ansøgninger, navnlig deres finansielle forpligtelser. De overvågnings- og evalueringsrapporter, der udarbejdes af juryen, tager allerede udtrykkeligt stilling til de spørgsmål, der er omfattet af udvælgelseskriterierne i afgørelse nr. 445/2014/EU.

Og endelig, hvad angår synligheden af de officielle ECOC-websteder, meddeler Kommissionen, at den er i færd med at revidere både sine websteder om kulturpolitik og for Et Kreativt Europa, og at det i den forbindelse vil blive overvejet, hvordan ECOC-aktionen bedre kan præsenteres.

¹⁴ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET\(2013\)513985_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET(2013)513985_EN.pdf).

¹⁵ <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/guidelines-for-cities-own-evaluations-modmai18.doc.pdf>.